

ЛОНГІН МИКОЛАЙОВИЧ ЛИСЕЦЬКИЙ (до 75-річчя від дня народження)

У цьому році виповнюється 75 років провідному науковому співробітнику Інституту сцинтиляційних матеріалів НАН України (м. Харків), доктору фізико-математичних наук, професору Лонгину Миколайовичу Лисецькому – відомому науковцю в галузі молекулярної фізики, фізики рідинних кристалів і біофізики. Л.М. Лисецький народився 3 червня 1951 р. у м. Харкові. Його батьки були доцентами харківських вишів, які мали високу репутацію в Україні.

В 1958–1968 роках Лонгін навчався в середній школі №6 м. Харкова, яка була на той час єдиною в місті школою з українською мовою викла-

дання з посиленням вивченням англійської мови. В 1968–1974 роках він навчався в Харківському політехнічному інституті, де отримав диплом хіміка-технолога за спеціальністю “технологія електрохімічних виробництв”. Результати його дипломної роботи з дослідження анодних оксидних плівок на центральних журналах СРСР, зокрема в журналі “Електрохімія” за 1975 р.

Починаючи з липня 1974 р. Лонгін Лисецький працює в Інституті монокристалів (зараз це НТК “Інститут монокристалів” НАНУ з Інститутом сцинтиляційних матеріалів НАНУ в його складі) і обрав для себе дуже актуальний на той час науковий напрям – дослідження холестеричних рідинних кристалів. У 1980 році він захистив кандидатську дисертацію (в ІФ НАНУ). За результатами його роботи над темою дисертації було опубліковано низку ґрунтовних статей, зокрема, в “Письмах в ЖЭТФ” та “УФН”, які фахівці цитують і дотепер.

Поширивши свій підхід на моделювання ближнього порядку в рідинних кристалах інших типів (нематичних, смектичних) та сумішах на їх основі, в 1993 р. Лонгін Миколайович захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора фізико-математичних наук.

Далі його основні зусилля було зосереджено на дослідженні рідиннокристалічного впорядкування у фосфоліпідних мембранах, а також на рідиннокристалічних системах із диспергованими наночастинками (зокрема, вуглецевими нанотрубками). Він детально вивчив фазові переходи, міжмолекулярні взаємодії, поведінку оптичного пропускання й електропровідності у рідиннокристалічних композиціях, допованих вуглецевими нанотрубками й органомодифікованими нанопластинками. Він дослідив процеси самоорганізації цих наночастинок

Цитування: Лонгін Миколайович Лисецький (до 75-річчя від дня народження). *Укр. фіз. журн.* **71**, №5, 494 (2026).

© Видавець ВД “Академперіодика” НАН України, 2026. Стаття опублікована за умовами відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

у м'яких колоїдних системах і, зокрема, поведінку гібридних гідрогелей, зшитих кислотно-активованими нанопластинками.

Глибоко оригінальні підходи до кожної з проблем, якими він займався, одразу привернули до себе увагу видатних менеджерів української науки. Як наслідок, на конференціях, які ними проводились, пану Лонгіну надавали переважно пленарні доповіді.

У 2002 р. він отримав вчене звання професора. Лонгін Миколайович є автором 138 статей, які входять до бази даних Scopus. Зафіксовано 1118 цитувань його статей, а його індекс Хірша дорівнює 17, що перевищує середнє значення для наукових співробітників України. Треба зазначити, що кількість публікацій Лонгіна Миколайовича, а також рівень їх цитування наближають його до класиків української й світової науки. До публікування статей Лонгін Миколайович підходить дуже відповідально, йому не притаманна гонитва за кількістю публікацій. Практично всі статті чітко обґрунтовані вагомими аргументами. Саме такі люди, як пан Лонгін, продовжують підтримувати високий рівень освіти й науки в Харкові. Він підготував 12 кандидатів наук і двох докторів наук. Від своїх учнів і співробітників він вимагає такого ж ставлення до науки й отриманих результатів, яке властиве йому самому. Він постійно позитивно відгукується на запрошення бути рецензентом статей у різних журналах та опонентом кандидатських і докторських дисертацій.

Лонгін Миколайович є не тільки першокласним фізиком, а й людиною з широким колом різноманітних культурних інтересів. Він знає кілька іноземних мов, зокрема мову Литви – однієї з балтійських держав. Добре відчуває музику й гарно танцює. І коли на одній з конференцій, при-

свяченій спектроскопії молекул і кристалів, Лонгін Миколайович на прощальному вечорі заспівав гімн Литви, вся зала підхопилася в ажіотажі та несамовито викрикувала: “Україна! Литва! Лонгін!”

Варто також відзначити його поетичний талант, який особливо яскраво проявляється в невеличкому вірші, присвяченому крихітному острівцю Тузла. Пише він будь-де, відійде вбік, замислиться – і вже ледь помітні зміни рис його обличчя засвідчують, що пан Лонгін уже поринає в стан поетичного екстазу. Як поет, він ще й надзвичайно вразливий. Так, на одній із конференцій наш гість з Ізраїлю розповідав про напад групи терористів на одне з єврейських поселень у південно-західній частині країни. І коли він дійшов до кількості загиблих і сказав, що серед них виявилась і зовсім маленька дівчинка, на очах пана Лонгіна, тезки суворого римського воїна, виступили сльози.

Знання українських традицій і вишукана українська мова пана Лонгіна привертають до нього увагу як колег, так і незнайомих людей і в Києві, і у Львові, і в Одесі.

Редколегія УФЖ і колеги-фізики щиро поздоровляють Лонгіна Миколайовича, фізика, поета й лінгвіста, з його славним ювілеєм! Бажаємо пану Лонгіну доброго здоров'я і подальшого життя, сповненого яскравих і привабливих барв!

*В.М. АДАМЯН, Т.М. БРИК, Л.А. БУЛАВІН,
Д.А. ГАВРЮШЕНКО, Ю.В. ГОЛОВАЧ,
М.Ф. ГОЛОВКО, В.Я. ГОЦУЛЬСЬКИЙ,
Ю.Ф. ЗАБАШТА, В.В. КЛЕПКО,
М.П. КОЗЛОВСЬКИЙ, М.П. КУЛІШ, М.І. ЛЕБОВКА,
М.П. МАЛОМУЖ, В.М. МАХЛАЙЧУК,
І.М. МРИГЛОД, А.Д. ТРОХИМЧУК*